

Zorg voor de kudde

Tekst van de lezing die is gehouden tijdens
de regionale ambtsdragersvergaderingen
van de Gereformeerde Bond op 9
september 2003 in Harderwijk en op 16
september 2003 in Veenendaal.

Deze lezing is in de vorm van drie
artikelen gepubliceerd in de
Waarheidsvriend.

Zorg voor de kudde

Over het Samen op Weg-proces is al veel gezegd en geschreven. Er zijn in de achterliggende jaren de nodige ambtsdragersvergaderingen en kerkenradendagen gehouden. De ene keer was dat om een noodkreet af te geven in de richting van de synode, zoals in Putten in 1992. Toen lag het eerste concept van de nieuwe kerkorde op tafel. Daar hebben we 'nee' tegen gezegd. We hebben de nood verwoord en in ons hart laten kijken: "Wij kunnen niet weg en wij kunnen niet mee." Wij kunnen niet weg uit de kerk. En wij kunnen niet mee met deze kerkorde. Dat was een appèl op de synode om deze weg niet te gaan.

Maar er waren ook de momenten dat we bijeen waren met het oog op elkaar en het onderlinge gesprek, zoals in Amersfoort in 1996. Toen had de synode alle bezwaren naast zich neergelegd. De kerk ging toch verder op de weg naar volledige fusie van de SoW-kerken. Toen hebben we met het oog op 'onze' gemeenten uitgesproken dat er voor ons geen begaanbare weg is buiten de kerk, ook niet als zij de weg van deze vereniging gaat. Toen hebben we uitgesproken in de verenigde kerk op onze post te willen blijven, om daar op te komen voor het recht van de hervormde gezindheid, dat is het recht van de gereformeerde belijdenis op heel de kerk.

Gebed

Misschien hebt u het allemaal meegemaakt. De ene vergadering om een appèl te doen op de synode van onze kerk. De andere vergadering om ons te bezinnen op de weg die we zelf moeten gaan. Wat voegt deze avond daar nog aan toe? Is alles niet al gezegd? Is er wel iets nieuws te melden? Valt het te verwachten dat we in onze eigen kring nog de verdeeldheid over op de post blijven in de verenigde kerk of hervormd blijven buiten de verenigde kerk te boven komen?

De moedeloosheid slaat toe. De synode houdt blind en hardnekkig vast aan het strakke tijdpad dat moet leiden naar het verenigingsbesluit in december en de vereniging per 1 mei 2004. En onder ons lijkt de breuk onafwendbaar. De moedeloosheid slaat toe. Waarom zouden we nog considereren? Wat heeft het voor zin? De synode trekt zich er toch niets van aan. En waarom zouden we nog met elkaar spreken? De posities liggen toch onwrikbaar vast. We komen de verdeeldheid toch niet te boven. We worden moedeloos en voelen ons machteloos.

Het beste wat we nu nog kunnen doen is in de nood roepen tot de Heere. Daarvoor waren we bij elkaar op 28 augustus in Hoevelaken en Oud-Beijerland. In de laatstgenoemde plaats ging het over II Kronieken 20, over Josafat, die in de nood roept tot God. "En wij weten niet, wat wij doen zullen; maar onze ogen zijn op U."

Het gebed blijft over, zondag aan zondag, als we samenkomen om de Naam van de HEERE aan te roepen. Dat blijft over, in de kerkenraadskamers, in de binnenkamer. Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE!

Weidt de kudde

En vanavond? Vanavond zijn we als ambtsdragers bijeen aan het begin van een nieuw seizoen. Dat moment is gekozen om elkaar toe te rusten voor het werk dat wacht. Dat is het werk van de herder, die zorg draagt voor de kudde. Tot dat werk worden we geroepen in IPetrus 5:1-4: "De ouderlingen, die onder u zijn, vermaan ik, die een medeouderling, en getuige des lijdens van Christus ben, en deelachtig der heerlijkheid, die geopenbaard zal worden: Weidt de kudde Gods, die onder u is, hebbende opzicht daarover, niet uit bedwang, maar gewilliglijk; noch om vuil gewin, maar met een volvaardig gemoed; Noch als heerschappij voerende over het erfdeel des Heeren, maar als voorbeelden der kudde geworden zijnde. En als de overste Herder verschenen zal zijn, zo zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen."

De zorg voor de kudde. Dat is waar we nu, in deze fase van het SoW-proces, het gewicht meer en meer van gaan voelen. De jaren door hebben we gesproken over de weg waarlangs we de gemeente zouden moeten leiden. Maar toen ging het altijd nog over iets van de verre toekomst, van over enkele jaren. Maar nu praten we over enkele maanden. En het gebeurt onder onze ogen. De kudde raakt in verwarring. En als het zo doorgaat als het nu gaat, wordt de kudde verstrooid.

Dat komt nu in volle omvang op ons af. Het SoW-proces gaat de kudde verwoesten. Gemeenten breken. Broeders en zusters van hetzelfde huis komen tegenover elkaar te staan. Goede verhoudingen breken stuk. Nu al is er schade waarvan we vrezen dat ze onherstelbaar is, zelfs als het SoW-proces vandaag nog zou stoppen. Er vallen harde woorden. Hoofden worden heet en harten koud. Dat grijpt ons aan. Het SoW-proces gaat de kudde verwoesten.

Zicht op de kerk

Op de dreigende verstrooiing van de kudde spreken we in de eerste plaats hen aan die dit proces zo voortstuwen, terwijl ze weten dat de kerk tot op het bot verdeeld is en terwijl ze weten dat zeker de helft van de trouwe meelevende leden van de kerk dit niet begeert en erdoor in nood raakt. De verantwoordelijkheid ligt in de eerste plaats bij hen die de kudde opdrijven en uiteenjagen. Dat zijn zij die leiding geven aan de kerk op deze weg naar vereniging.

Maar we moeten met schaamte erkennen dat het vervolgens ook bij ons ligt, in onze eigen hervormd-gereformeerde kring, omdat we verdeeld zijn geraakt, omdat we de eenheid niet hebben kunnen bewaren. Tot onze verootmoediging moeten we erkennen dat we niet één zijn in ons zicht op de kerk. Dat is niet van vandaag. Dat sluimert al onder de oppervlakte zolang als de Gereformeerde Bond bestaat.

Er is een verschil in ons zicht op de kerk en in de wijze waarop wij staan in de kerk. In de eerste dertig, veertig jaar van het bestaan van de Bond kwam dat soms openbaar. Dat was de tijd van de reglementen, de tijd waarin voortdurend voorstellen werden gedaan om de kerk weer kerk te laten zijn. De ene bonder zag wel wat in voorstellen voor een *modus vivendi*, een naast elkaar leven van de verschillende richtingen in de kerk. De andere bonder wees dat hartstochtelijk af. Toen, in de jaren voor de oorlog, werd het gesprek over deze dingen steeds gevoerd. Toen al lonkte de weg van het plurale kerk-zijn. Die weg is toen niet gegaan.

Er kwam een belijdende kerkorde voor een Christus-belijdende kerk. En sinds dat moment, in 1951, nu meer dan vijftig jaar geleden, kwam het verschil in zicht op de kerk onder ons nauwelijks meer aan de oppervlakte. Hoewel de binding aan de belijdenis in deze kerkorde te zwak was, was het wel de gereformeerde belijdenis waar de kerk zich mee verbonden wist. Daar konden we allemaal mee leven.

De een zei van de Hervormde kerk: "Ik blijf in deze zieke kerk, vanwege de trouw van God aan Zijn verbond, en omdat het Woord er nog mag worden verkondigd." De ander zei: "Ik blijf in deze kerk, omdat zij een kerk is met een gereformeerde belijdenis, en omdat ik de hele kerk op deze belijdenis kan aanspreken." Soms zeiden we het ook allebei. Dat had geen gevolgen. Maar nu worden we met dit verschil in zicht op de kerk en staan in de kerk uiteen gedreven.

Nogmaals: daarmee klagen we hen aan, die ons uit elkaar drijven. Maar we voelen het ook als ons eigen falen, dat we dat niet hebben kunnen overwinnen en dat het nu onder ons op de kerkvisie dreigt te breken. Het breekt niet op de belijdenis van de drie-enige God. Het breekt niet op de belijdenis van de vleeswording van het Woord en van de Godheid en mensheid van de Heere Jezus Christus. Het breekt ook niet op de belijdenis van de verzoening door de voldoening van Christus.

Zonen van hetzelfde huis, broeders die zich één weten in het geloof in Jezus Christus en Die gekruisigd, die zich één weten in de prediking van zonde en genade, van Wet en Evangelie, die zich één weten in de belijdenis van Gods grote daden, in de belijdenis van Zijn verkiezende liefde en van Zijn trouw aan Zijn verbond, die raken elkaar nu kwijt vanwege het zicht op de kerk. Dat mag niet. Dat kan niet bestaan. Dat kunnen wij voor Gods aangezicht niet verantwoorden. Dat kunnen wij tegenover het volk in deze tijd van afval niet verantwoorden. En toch dreigt het te gebeuren. Kerkenraden raken verdeeld. Ambtsdragers weten niet of ze zich nog wel herkiesbaar zullen stellen. Gemeenteleden raken in verwarring. Onder onze ogen, soms onder onze handen, breken gemeenten stuk. Meer en meer wordt duidelijk en wordt tastbaar dat de kudde in het geding is, dat de gemeente gevaar loopt.

De synode aanspreken

We worden geroepen om als kerkenraden deze zorg voor de kudde daar te leggen waar ze in de eerste plaats gedragen moet worden. Dat is bij de kerk in haar geheel, bij onze synode. In deze weken komen classicale vergaderingen samen met het oog op de consideraties over het verenigingsbesluit dat in juni in eerste lezing is vastgesteld. Dat is het moment waarop we nog één keer met kracht de zorg voor de kudde op het hart van de synode binden. Dat is het moment om de nood van de gemeente onder de aandacht te brengen van een synode die de indruk wekt dat ze die nood niet ziet of niet wil zien.

Misschien verwacht u er niet veel van. Misschien hebt u de moed opgegeven. Dat is begrijpelijk. Maar toch ... Zullen we blijven zien op de HEERE, de God Die wonderen doet? Onze ogen zijn op U. Bovendien: de synode zelf nodigt ons uit. Dit is de kerkelijke weg. Naar de orde van de kerk zijn we geroepen om te blijven spreken en niet te zwijgen.

Als we de synode aanspreken, gaat het ons om een gereformeerde kerk. Daarover schrijven we D.V. in het volgende artikel nog wat meer.

H. VAN GINKEL, GOES

Zorg voor de kudde

De verenigde kerk is geen gereformeerde kerk. Zij is een plurale kerk. Een brede protestantse kerk. Haar naam zegt het al: Protestantse Kerk in Nederland. Het is een kerk die de accolade wil slaan om twee tradities, de lutherse en de gereformeerde. En hoeveel die twee ook gemeenschappelijk hebben, hoezeer gereformeerde belijders zich van harte met Luther verbonden mogen weten, er is op een aantal onderdelen geen overeenstemming in het belijden.

Tegen de nieuwe kerkorde

Het gaat om een gereformeerde kerk. Daarom zijn we geroepen om het pleidooi voor een voluit gereformeerde kerk te blijven voeren. Daarom zijn we geroepen om de nood van de gemeenten indringend op de tafel van de synode te leggen. Het gaat er niet alleen om dat de plaatselijke gemeente gaat in het spoor van de Schrift en de gereformeerde belijdenis. Dat dat kan in de PKN maakt het ons mogelijk om in die kerk te zijn. Maar het gaat er ook om dat de kerk in haar geheel die weg gaat, dat zij een gereformeerde kerk is.

Niet voor niets staat in de statuten van de Gereformeerde Bond bij Nederlandse Hervormde Kerk tussen haakjes ook het woord 'gereformeerde'. Onze kerk moet terug naar haar wortels, moet voluit kerk van de reformatie zijn, en de Schrift naspreken zoals dat is gedaan in de Heidelbergse Catechismus, in de Nederlandse Geloofsbelijdenis en in de Dordtse Leerregels.

Omdat het gaat om een gereformeerde kerk wijzen we de nieuwe kerkorde af. De kerk zet in deze kerkorde verschillende belijdenissen naast elkaar. Dat kan zij doen, omdat ze op een verkeerde manier met de belijdenis omgaat. Het gaat volgens haar vandaag om andere zaken dan die in de belijdenis aan de orde zijn.

Het andere grote bezwaar is dat de nieuwe kerkorde op het vlak van de ethiek de bijbelse grenzen niet bewaakt. Dat blijkt vooral uit de mogelijkheid die gemeenten krijgen om andere levensverbintenissen te zegenen dan die van een man en een vrouw die voor de overheid zijn gehuwd.

Verder is er in de nieuwe kerkorde minder oog voor de waarde van het verbond. De kinderdoop staat niet meer voorop. De openbare belijdenis is niet meer zo nodig en het ambt is minder in tel. Al die tendenzen vervullen ons met zorg. Daarom kunnen we niet anders dan 'nee' zeggen tegen deze kerkorde. Omdat we verlangen naar een gereformeerde kerk. Omdat we geloven dat dan de kerk gehoorzaam is aan haar HEERE en aan Zijn Woord.

De weg voor de gemeente

Om een gereformeerde kerk. Daar zal het ons ook in de gemeente om gaan. Dat brengt ons op het punt dat de wegen uiteen gaan. Voor sommigen van ons betekent het dat zij niet alleen 'nee' zeggen tegen de nieuwe kerkorde en tegen de PKN, maar het voor Gods aangezicht ook niet kunnen verantwoorden om in die kerk hun plaats in te nemen. Zij kunnen naar hun overtuiging alleen staan in een kerk met een exclusief gereformeerde belijdenis. Zij zien geen andere weg dan te komen tot een voortzetting van de Nederlandse Hervormde Kerk buiten de PKN.

Maar voor anderen betekent het dat zij daarom juist in de PKN op hun post menen te moeten blijven. Omdat ze het geding om de kerk niet willen opgeven. Omdat ze zich geroepen weten te blijven opkomen voor het recht van de hervormde gezindheid. Omdat ze geloven dat de Heere God bij machte is om ook deze plurale kerk nog weer op te richten uit haar diepe verval, en omdat ze pleitend op Zijn trouw aan Zijn verbond hun hoop daarin op Hem stellen.

Dat zijn de posities onder ons. En als we elkaar als broeders van het Comité tot behoud van de NHK en van het Gekrookte Riet en van het hoofdbestuur van de GB daarover spreken, dan herkennen we bij elkaar de worsteling om een werkelijk gereformeerde kerk. Het verlangen naar het herstel van de ene gereformeerde kerk in ons land, het gebed om dat wonder, dat delen we. Maar de wegen die we daarvoor menen te moeten inslaan, verschillen. En die verschillen zo, dat de kudde erdoor in gevaar is.

Hervormd buiten de PKN

Daar moeten we het nu met elkaar over hebben. Waarmee is de kudde gediend? Hoe houden we haar bij elkaar? Hoe weiden we haar werkelijk? En dan wil ik maar heel concreet ingaan op de consequenties van de wegen die wij menen te moeten gaan.

Wat betekent het als we zeggen dat we hervormd willen blijven en daarmee bedoelen dat we de

Nederlandse Hervormde Kerk en de plaatselijke hervormde gemeente willen voortzetten buiten de PKN? Wie dat wil, moet op 1 mei 2004 aan de synode te kennen geven dat hij zich niet mee wil laten nemen in de PKN, dat hij zich niet wil voegen onder de nieuwe kerkorde, dat hij hervormd wil blijven onder de hervormde kerkorde. Wie deze weg gaat, zal dat niet als een weg van afscheiding zien, of als een weg van zich onttrekken aan de kerk, maar als een blijven, hervormd blijven, en de gemeente en de kerk voortzetten.

Dat neemt echter niet weg dat er feitelijk wel een breuk komt, een breuk met de NHK die de weg van de vereniging gaat en zo wordt voortgezet in de PKN. Immers: de generale synode besluit. We hopen dat de HEERE het zal verhoeden, maar de generale synode besluit mogelijk tot de vereniging. Dat besluit geldt dan automatisch voor heel de kerk, voor alle gemeenten, voor alle kerkenraden, voor alle ambtsdragers, voor alle gemeenteleden. Niemand hoeft persoonlijk te beslissen om ook tot de PKN toe te treden. Geen kerkenraad hoeft zich vrijwillig te schikken onder de nieuwe kerkorde. Als dat zou moeten, zou dat ons inderdaad in gewetensnood brengen. Maar zo ligt het niet. De synode beslist. En dat besluit geldt voor ons allemaal. Wanneer we de synode daarin niet willen volgen, is er maar één mogelijkheid, en dat is persoonlijk als gemeentelid of als ambtsdrager ons onttrekken aan de kerk die deze weg gaat.

De gemeente breekt

Als we hervormd willen blijven buiten de PKN, wat betekent dat voor de gemeente, voor de kudde ter plaatse? Dat betekent waarschijnlijk in alle gevallen dat de gemeente ter plaatse in tweeën breekt. Er zal een groter of kleiner deel van de gemeente zijn dat de hervormde gemeente buiten de PKN wil voortzetten. Dat deel zal alleen die mensen omvatten, die daar persoonlijk voor kiezen. Dat zijn dus alleen die mensen die een mening hebben over het SoW-proces en die in de PKN niet kunnen zijn. Alleen zij zullen samen de voorgezette hervormde gemeente buiten de PKN vormen.

De rest blijft in de PKN achter. De rest, dat zijn zij, die er bewust voor kiezen om in de PKN op hun post te blijven. Maar dat zijn ook alle anderen die niet kiezen en misschien helemaal geen mening hebben en niet eens weten wat er in de kerk aan de hand is. Dat zijn bijvoorbeeld al die leden die aan de rand van de gemeente leven en niet of nauwelijks meeleven. Dat is wat er gebeurt als het tot een breuk komt. Dan gaat een deel van de meelevende kern, of misschien wel de hele meelevende kern, van de gemeente buiten de PKN verder. En de rand blijft achter. Het volk, de schare, blijft in de PKN. Misschien nog onder leiding van een deel van de kerkenraad of misschien zelfs herderloos.

Dat is het schrikbeeld. Daar beleven we allemaal, in het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond en in het Comité veel pijn aan. Het zijn 'onze' gemeenten waar we de scheur doorheen zien gaan. Ik begrijp daarom dat de broeders van het Comité een dringend beroep op het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond doen om aan hun kant te komen staan en ook tegen de synode te zeggen: "Wij laten ons niet meenemen de PKN in." Ik begrijp de broeders van het Comité als ze hopen dat dan de synode niet op deze weg door zal gaan. Ik denk dat ze daar gelijk in hebben. Want dat is het enige waar de synode gevoelig voor is, voor de macht van het getal.

Vanuit dat oogpunt zou ik me direct aan de zijde van het Comité willen scharen, om de synode te dwingen tot een andere koers, en om weer helemaal schouder aan schouder te staan in de worsteling om een gereformeerde kerk. Maar toch kan ik het niet. Omdat de Heere niet werkt door kracht en geweld. En omdat ik ziende op Gods trouw niet weg kan uit de kerk, ook niet als zij de weg van vereniging gaat. En als ik daar niet uit weg kan, kan ik ook niet doen alsof en kan ik daar ook niet mee dreigen.

Om de hele kudde

En dan is er nog iets anders: de zorg voor de kudde. Want zelfs als wij de gelederen zouden sluiten, Comité, Gekrookte Riet en Gereformeerde Bond, en we zouden samen proberen de Nederlandse Hervormde Kerk voort te zetten buiten de PKN, dan zou nog de kudde verstrooid worden en de gemeente breken. Stel dat alle gereformeerde belijders die weg gaan en alle meelevende gemeenteleden, dan gaat nog niet het volk die weg en ook niet de randkerkelijken. Dan laten we dat deel van de kudde achter in de PKN. Dan geven we de schare prijs aan het plurale denken in de verenigde kerk. In het derde en laatste artikel gaan we in op onze roeping om bij de kudde te blijven. Alleen dan blijft zij namelijk heel.

H. VAN GINKEL, GOES

Zorg voor de kudde

Bij de kudde blijven, dat is de enige manier om de kudde heel te houden en voor haar te blijven zorgen. Bij de kudde blijven, ook als zij wordt meegevoerd in een plurale kerk, nog verder bij het ideaal van een voluit gereformeerde kerk vandaan. Dat vraagt om een moeilijke keuze.

In de weegschaal

Wanneer de enige manier om de gemeente heel te houden, de weg buiten de PKN zou zijn, zou dat voor mij, ik zeg het maar persoonlijk, een hele moeilijke keuze zijn. Dan zou ik er uiteindelijk, in het belang van de gemeente, voor kiezen om als herder de kudde op die weg voor te gaan, met alle pijn en verdriet vanwege het loslaten van de kerk waarin ik ben geboren en waarin de Heere mij riep. Dan zal de zorg om de kudde zwaarder moeten wegen dan mijn visie op de kerk.

Ik besef echter dat ik dat makkelijk kan zeggen. Deze keuze doet zich namelijk niet voor. Alleen de omgekeerde keuze houdt de kudde bij elkaar. Wanneer de vereniging doorgaat, blijft de kudde alleen dan heel, als we met heel de kudde blijven in de kerk.

Misschien worstelt u daar persoonlijk ook mee. Ik heb het broeders horen zeggen. "Ik kan niet mee. Ik wil niet mee. Maar ik wil ook niet dat de gemeente breekt en te gronde gaat. Daar heb ik de kudde niet voor over. En daarom wil ik, uit zorg voor de kudde, op mijn post blijven, en als ambtsdrager de schapen niet in de steek laten." Misschien is dit ook uw gewetensnood. Aan de ene kant hebt u de gemeente lief. Aan de andere kant kunt u de kerk, het ideaal van de gereformeerde kerk, niet opgeven.

Maar legt u die twee dan eens in de weegschaal. Aan de ene kant de kudde, de gemeente die aan uw zorg is toevertrouwd, de schapen die geweid moeten worden, de mensen bij wie u nu nog op huisbezoek kunt komen. En aan de andere kant uw persoonlijke gewetensnood, uw overtuiging van hoe de kerk volgens de Schrift en volgens de belijdenis moet zijn, een gereformeerde kerk. Moet de zorg voor de kudde ons dan niet het zwaarste wegen? De zorg voor het eeuwig heil van mensen over wie wij gesteld zijn?

En zouden we dan geen andere wegen zoeken om ons in het geweten vrij te maken van de weg die de kerk gaat? Is het gaan van een weg buiten de kerk dan echt de enige manier om ons vrij te maken van de plurale kerk-idee? Nee, er is ook de weg van het protest in de kerk. De weg van de verklaring die ons door de kerk is aangereikt.

Verklaring

Met die verklaring spreken we uit dat we ons als kerkenraad gebracht weten "op een weg die wij niet begeerd hebben en waarover wij in het geweten bezwaard zijn." We spreken uit dat we trouw willen zijn "aan de roeping waarmee de Koning van de Kerk, Jezus Christus, ons geroepen heeft". We beloven dat we "ons in gehoorzaamheid zullen onderwerpen aan het juk van Christus. Wij begeren ons te houden aan de verkondiging van Zijn Evangelie, de sacramenten te bedienen naar Zijn inzetting en de kerkelijke tucht te oefenen".

"Wij beloven ons te houden aan het betrouwbare Woord van God en alle dingen te verwerpen die daar tegen zijn, houdende Jezus Christus voor het enige Hoofd." Verder "verklaren wij ons gebonden te weten aan de gereformeerde belijdenis. Met Gods hulp zullen wij weerspreken en weren al wat met dit belijden in strijd is. Bij de inrichting van het leven van de gemeente zullen wij ons houden aan de instellingen die met deze belijdenis overeenstemmen. In de gemeente zal de nodiging tot het Heilig Avondmaal en de roeping tot het ambt uitgaan naar hen die tot de openbare belijdenis van het geloof gekomen zijn. In de gemeente zal geen andere levensverbintenis worden ingezegend dan een huwelijk van man en vrouw dat wettig voor de overheid is gesloten."

Met deze verklaring spreken we uit dat we in de plaatselijke gemeente voluit gereformeerd willen zijn in leer en leven. In dat spoor willen we de kudde leiden. Maar dat geldt niet alleen de kudde ter plaatse. Het geldt ook de kerk in haar geheel. Het blijft gaan om een gereformeerde kerk. Daarom eindigt de verklaring met uit te spreken dat wij de kerk en elkaar zullen "blijven oproepen om - in overeenstemming met de gereformeerde belijdenisgeschriften van de kerk - de weg van gehoorzaamheid aan God en Zijn Woord te gaan".

Zo mogen kerkenraden dat verklaren. En dat is meer dan wij nu in de hervormde kerkorde hebben. Want de kerkorde van 1951 spreekt over gemeenschap met de belijdenis. Dat is een zwakke binding. Daar hebben hervormd-gereformeerden toen ook tegen gestemd. Maar nu reikt de synode ons een verklaring aan waarin gesproken wordt over *gebondenheid aan en overeenstemming met* de gereformeerde belijdenis. Deze verklaring kunt u opnemen in uw beleidsplan of in de regeling voor de wijze van werken van de

kerkenraad. Met deze verklaring in de hand kan ieder die verlangt naar een voluit gereformeerde kerk, met en bij de kudde blijven in de verenigde kerk. Dat kan echter niet betekenen dat wij het daar dan van verwachten. Wij vestigen onze hoop niet op wat wij verklaren, op onze standvastigheid, op onze trouw aan de belijdenis.

Verbond en belijdenis

Als het van onze trouw afhing, stond het er met de kudde slecht voor. Daarom, wanneer wij zo onze plaats in de verenigde kerk innemen, met vrees en beven, zoals de verklaring zegt, dan is dat alleen van wege de trouw van de Heere God, de trouw aan Zijn verbond. En daar wil ik tenslotte nog iets van zeggen. Van de manier waarop wij spreken over het verbond. Want dat doen wij niet goed.

Wij zijn bezig twee dingen uit elkaar te trekken die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, namelijk de twee zijden van het genadeverbond. Ons doopformulier spreekt erover dat er in elk verbond twee partijen zijn. Aan de ene kant staat de HEERE. Hij is de Eerste. Want Hij richt Zijn verbond met Abram op. En daarvoor neemt Hij redenen uit Zichzelf. Wij hebben er geen recht op. Wij zijn het niet waard dat de HEERE met ons te maken wil hebben. Wij verdienen het niet en we kunnen het ook niet verdienen.

Daarom is het een genadeverbond, omdat de HEERE alleen uit genade komt met Zijn beloften. Hij zegt: "Ik zal u tot een God zijn". Hij geeft de belofte van vergeving en verzoening en van eeuwig leven voor zondaren die de dood hebben verdiend. Eerst komt de HEERE met Zijn belofte. En daarna met Zijn geboden. Eerst verlost Hij Zijn volk. "Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypte, uit het diensthuis uitgeleid heb" Daarna klinkt Zijn gebod: "Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben". Dat is de orde in het verbond. Gods genade gaat voorop. Hij verlost zondaren. En daarna vraagt Hij van ons een nieuwe gehoorzaamheid, een dankbaar leven voor Hem.

En wat doen wij? Wij dreigen het tegen elkaar uit te spelen. De één beroept zich op de trouw van Gods verbond en blijft daarom op zijn post in een ongehoorzame kerk. De ander wijst op de gehoorzaamheid die God van ons vraagt en kan daarom niet mee in een ongehoorzame kerk. Hoe komen we dat te boven? Door met twee woorden te spreken. Door te blijven rekenen met de twee zijden van het verbond. Aan de ene kant de trouw van God. En aan de andere kant de gehoorzaamheid die de HEERE van ons vraagt.

Die twee moeten we bij elkaar houden. Maar dan wel zo, dat de trouw van de HEERE voorop gaat. En dat die trouw ook blijft, als wij ontrouw zijn. Want dat zegt de Schrift. Dat is de grondtoon ook van onze gereformeerde belijdenis. Gods genade is de grond waar de kerk op staat. De kerk dankt haar bestaan niet aan onze gehoorzaamheid of aan onze belijdenistrouw, maar alleen aan de trouw van God Die steeds weer met een nieuw geslacht verder gaat.

Zo houden we bij elkaar wat de Heere God heeft samengevoegd, heel concreet in ons staan in de kerk. Dan blijven we vanwege de trouw van God met en bij de kudde in de kerk, ook als die kerk in leer en leven ontrouw en ongehoorzaam is. We kunnen niet uit de kerk weg vanwege de trouw van de HEERE, omdat we geloven dat Hij haar niet loslaat, omdat Zijn Woord in haar midden nog is.

Maar tegelijkertijd kunnen we niet mee met haar ongehoorzaamheid. De HEERE heeft er recht op dat Zijn kerk gehoorzaam is. Daarom blijven we haar terugroepen, niet uit de hoogte, maar delend in haar schuld. We blijven haar terugroepen van alle wegen en van elk belijden dat niet naar de Schrift is. We blijven haar aanspreken op wat de inzet van haar kerkorde is, dat de Heilige Schrift de enige bron en norm is van de kerkelijke verkondiging en dienst.

Dat is de weg waarop we de kudde mogen voorgaan. Om een gereformeerde kerk. De HEERE geve ons wijsheid, trouw, liefde, ootmoed en hart voor Zijn kudde. Hij roept ons: Weidt de kudde van God. En Hij belooft u: als de overste Herder verschenen zal zijn, zo zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen.

H. VAN GINKEL, GOES